

Notat om tilråding av vedtak om kontrollområdeforskrift

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Fungerende avdelingsdirektør Bjarne Bjørshol

Dato: 26. juli 2019

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2019/156710

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV FORSKRIFT

-om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Kvæningen kommune, Troms fylke

Innholdet i forskriftsforslaget

Formålet med forskriften om kontrollområde som foreslått er å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen ILA hos fisk i forskriftens virkeområde, jf. forskriftens § 2.

Vi foreslår å opprette kontrollområde for å bekjempe utbrudd av ILA i Kvæningen kommune i Troms fylke.

Forskriften legger restriksjoner på aktivitet i området for å hindre videre smitte.

Bakgrunn

Fiske sykdommen ILA er påvist på sjølokaliteten 10803 Fjellbukta i Kvæningen kommune i Troms fylke. Lokaliteten drives av Mowi Norway AS.

Virksomheten varslet Mattilsynet 18. juni 2019 om mistanke om ILA, som bygget på laboratoriefunn og positive analyseresultater (PCR) fra Patogen AS.

Mattilsynet stadfestet ILA-diagnose 2. juli 2019 på grunnlag av kliniske symptomer og nye analyseresultater fra Veterinærinstituttet.

Utbredelse av soner

Mattilsynet har med bakgrunn i anvisninger i gjeldende ILA-beredskapsplan og lokale forhold foreslått en utbredelse av bekjempelsessone og overvåkingssone rundt lokalitet Fjellbukta for å bekjempe og overvåke sykdommen. En kontrollområdeforskrift som foreslås vil blant annet legge restriksjoner på trafikk i området.

Vedlegg 2 og prøvetaking

Vi gjør oppmerksom på at det i forskriftens § 5 tredje ledd andre setning og § 10 andre ledd andre setning er gjort en endring fra at «Prøveuttak kan skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften» til at «Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften». Vedlegg 2 til forskriften

beskriver hvordan prøveuttak skal gjennomføres, og kravene er i tråd med våre internasjonale forpliktelser. Det skal uansett prøvetas fra 10 fisk, så vi anser det ikke som mer inngripende at prøveuttak *skal* gjøres i henhold til kravene i vedlegg 2 fremfor at det *kan* gjøres i henhold til kravene i vedlegg 2. Det er videre den enkleste måten å prøveta på som nå fremgår av vedlegg 2.

Høring

Kontrollområdeforskrifter i forbindelse med utbrudd av ILA må etableres raskt for å sikre at riktige smittebegrensende tiltak iverksettes. Med denne bakgrunn har Mattilsynets administrerende direktør besluttet at Mattilsynet kan unnta forskriften fra krav til høring med tre måneders (minimum seks ukers) frist for innspill (jf. krav og unntak fra krav i utredningsinstruksen). For at berørte aktører i tilstrekkelig grad likevel skal bli hørt, er partene gitt anledning til å uttale seg om sonenes utstrekning og forskriftsforslaget, både gjennom regionens forhøring med ca. en ukes frist, og gjennom hovedkontorets forkortede høring på ca. en uke.

Informasjon om at Mattilsynet ser for seg å opprette kontrollområde med bekjempelses- og overvåkingssone rundt lokalitet Fjellbukt, ble mandag 8. juli 2019 gitt aktører som antas å bli berørt av at Mattilsynet vurderer å opprette et kontrollområde. Mattilsynet region Nord besluttet å ha en forhøring der det ble gitt frist til utgangen av søndag 14. juli 2019 for å komme med innspill til forslaget om kontrollområde.

Mattilsynet mottok ett innspill fra Mowi Norway AS. Innspillet gikk på utstrekningen av bekjempelsessonen og adgang til å kunne søke om dispensasjon fra kravet om felles brakkleggingstid på to måneder. Innspillet ble vurdert i høringsbrevet.

Høringsbrev med forslag til forskrift ble deretter lagt på Mattilsynets nettsider under regelverksutvikling torsdag 18. juli 2019. Frist for innspill ble satt til utgangen av onsdag 24. juli 2019.

Mattilsynet har mottatt innspill fra Mowi Norway AS og Kvæningen kommune innen fristen. Innspillene gjelder utstrekningen av bekjempelsessonen i kontrollområdet. Innspillene oppsummeres og vurderes i det følgende.

Innspill fra Kvæningen kommune:

Det fremgår av innspillet fra Kvæningen kommune at de foreslåtte bekjempelsestiltakene kan få store konsekvenser for sysselsettingen i kommunen. De foreslåtte tiltakene vil medføre at Mowi AS må brakklegge fem lokaliteter i Kvæningen i en lengre periode. Dette vil få konsekvenser for ansatte i Mowi som igjen vil føre til større arbeidsledighet i kommunen.

Det vises til at både havstrømretning og avstand tilsier at bekjempelsessonen kan avgrenses noe i forhold til det som er foreslått. Det legges avgjørende vekt på havstrøm og at den ifølge havstrømkart fra Akvaplan Niva går nordover og ut fra Sørstraumen.

Kvæningen kommune mener at lokalitetene Fjellbukt og Karvika bør ligge i overvåkingssonen.

Mattilsynets vurdering:

Strømforholdene er variable selv om f.eks. hovedstrømmen kan gå mot nord og nordvest, slik havstrømskartet fra Akvaplan Niva indikerer. Vinden påvirker strømforholdene, og vinden kan komme fra ulike retninger, være kraftig og plutselig snu. Av den grunn er ikke strømforholdene noe som kan legges til grunn som sikker kunnskap om vannutskifting mellom lokaliteter. Havstrømmer er ikke en sikker barriere mot utveksling av vannmasser mellom nabolokaliteter. Fremherskende havstrømmer vil blant annet kunne påvirkes av vindretning, tidevann og båttrafikk.

I henhold til beredskapsplanen for ILA utenfor friområder, er det påregnelig at bekjempelsessonen opprettes minimum 5-10 km fra smittet anlegg. Lokaliteter som ligger under 10 km fra smittet lokalitet må regne med å komme innenfor bekjempelsessonen.

Alle de fire lokalitetene som ligger i området rundt lokalitet Fjellbukt med ILA-utbrudd ligger godt innenfor 10 km fra utbruddslokaliteten, hvilket tilsier at de skal ligge innenfor bekjempelsessonen. Det skal gode epidemiologiske grunner til for at enkeltlokaliteter med mindre enn 10 km avstand til smittet lokalitet ikke skal bli liggende innenfor bekjempelsessonen. Vi kan ikke se at det ut i fra epidemiologiske forhold vil være smittemessig forsvarlig i foreliggende tilfelle å la noen av anleggene som ligger mindre enn 10 km fra Fjellbukt være utenfor bekjempelsessonen.

Hva gjelder konsekvensene det pekes på for sysselsettingen i kommunen, viser vi til Mattilsynets vurdering av Mowi sitt siste innspill lenger nede.

Vi kan ikke ta innspillet til følge.

Innspill fra Mowi Norway AS:

Endring av forvaltningspraksis

Mowi mener at Mattilsynet i forslag til bekjempelsessone har endret praksis for bekjempelse av ILA. Det vises til at Mattilsynet for tidligere ILA-utbrudd, har anlagt en bekjempelsessone på 5 km radius fra smittet anlegg.

Mowi henviser til Mattilsynets brev av 6. januar 2017 «Praktiseringen av forebyggende tiltak for å bedre fiskehelsen og velferden styrkes» og mener at Mattilsynet har satt krav om at alle generasjoner av fisk må være 5 km fra hverandre for at de ikke skal bli rammet av et eventuelt utbrudd av ILA. Mowi har på bakgrunn av dette inndelt Kvænangen i brakkleggingsgrupper basert på strømforhold, smittespredningsmodell, mengde fisk og lokal erfaring for så å vurdere faren for spredning av sykdom. Dette ble gjort i dialog med Mattilsynet og godkjent som en del av driftsplanen for lokalitetene i Kvænangen.

I sitt innspill skriver Mowi at Mattilsynet i høringsbrevet hevder at det i brevet fra 6. januar 2017 skrives at en avstand på minimum 5 km ikke vil være tilstrekkelig for å forebygge, begrense og bekjempe ILA. Mowi mener at Mattilsynet endrer rammebetingelsene og forutsigbarheten for norsk laksenæring og at konsekvensene av et utbrudd blir svært store. Det pekes på at slike endringer bør varsles på forhånd og i god tid.

Mattilsynets vurdering:

Mattilsynets brev av 6. januar 2017 beskriver forebyggende tiltak for å bedre fiskehelsen. Det poengteres at 5 km mellom brakkleggingsgruppene er angitt å være minsteavstand. Aktørene vil selv kunne avtale større avstander som gir lavere risiko ved eventuelle sykdomsutbrudd i omgivelsene. Forebyggende tiltak vil ikke være tilstrekkelig ved faktiske sykdomsutbrudd, men vil erstattes av de føringer som er nedfelt i beredskapsplanen for ILA.

I henhold til Mattilsynets beredskapsplan for ILA utenfor friområder skal bekjempelsessonen som hovedregel være minst 5-10 kilometer i radius fra smittet anlegg. I så måte er avstandskravene nevnt ovenfor innenfor beredskapsplanens angitte minsteavstander. Det kan dermed ikke anses som avvikende fra «standard», slik Mowi påstår. Et avvik ville vært under 5 km, eller over 10 km. Dette forekommer ikke i dette tilfellet. I tillegg er det angitt «minst» noe som impliserer at det i noen tilfeller også vil være behov for å øke avstanden utover det som er angitt ovenfor. Driftsplaner er gjeldene ved ordinær drift og ikke førende ved håndtering av sykdomsutbrudd.

Smittemessige konsekvenser av ILA i Kvænangen

Mowi fremhever at Mattilsynet ikke tar inn tidligere erfaringer med ILA i Kvænangen i vurderingen av kontrollområdets utbredelse. Det vises til at Mattilsynet ved ILA-utbrudd på Hjøllberget våren 2014 opprettet en bekjempelsessone på 5 km. I tiden etter utslakting var det ingen påvisninger eller funn av ILA og fisken ble screenet månedlig. Studier av ILA-viruset funnet på Fjellbukt viser ikke slektskap til ILA viruset funnet på Hjøllberget.

Etter dette utbruddet ble det i tillegg opprettet brakkleggingssoner i fjordsystemet basert på erfaring med strømforhold og kunnskap om spredning som tidligere referert til. Med bakgrunn i dette mener Mowi at det foregående regimet på 5 km bekjempelsessone i Kvæningen er godt nok for å bekjempe ILA.

Mattilsynets vurdering:

Mattilsynet viser til vår vurdering i forrige punkt hva gjelder utstrekningen av bekjempelsessonen og avstand. Beredskapsplanen for ILA er godt kjent for næringen.

Samfunnsmessige konsekvenser hvis forslaget til bekjempelsessone innføres slik foreslått av Mattilsynet.

Mowi skriver i sitt innspill at dersom Mattilsynets forslag blir vedtatt, vil de ikke, på kort tid, kunne etablere en ny lokalitetsstruktur og konsekvensene vil være permitteringer av alle ansatte ved Fjellbukta og Kviteberg. I tillegg vil slakteriet i Jøkelfjord bli nødt til å permittere ca. 30 ansatte over en periode på minst 15 måneder.

Dersom forslaget til forskrift blir vedtatt slik det er hørt, vil det ha dramatiske konsekvenser for Mowis ansatte, virksomheten i Kvæningen kommune og for kommunens økonomi og dens innbyggere. Mowi har vanskelig for å se at hensynet til de samfunnsmessige konsekvensene Mattilsynet viser til, overskygger de samfunnsmessige konsekvensene det vises til i innspillet.

Mattilsynets vurdering:

Det er komplekse vurderinger som ligger til grunn for etablering av sonenes utstrekning i et kontrollområde som opprettes for å kontrollere sykdom på fisk i sjø. Sonenes utstrekning skal utgjøre faglig forsvarlige soner for kontroll med sykdommen. Mattilsynet har foretatt en grundig vurdering av utstrekningen for endelig bekjempelsessone som nå vedtas. De lokale forholdene i oppdrettsområdet, Mattilsynets erfaring med sykdommen ILA og samtlige høringsinnspill er tatt med i vurderingen før endelig beslutning er fattet.

Mattilsynet har i denne saken gjort en vurdering av hvordan de berørte aktører rammes ved utstrekningen av bekjempelsessonen og tiltakene som vil gjelde innenfor sonen. Det er en del av den forholdsmessighetsvurderingen som Mattilsynet er pliktig til å gjøre. Vi er oppmerksomme på at det kan oppstå betydelige tap grunnet sykdomsutbrudd. Det bør være en kjent sak at sykdom på fisk i sjø kan medføre sykdomsbekjempende tiltak som innebærer at området må brakklegges for å bli kvitt smitte. Ved utarbeidelse av ILA-planen er tiltakene som skal iverksettes vurdert opp mot konsekvensene tiltakene har for aktørene som rammes på generelt grunnlag. Ved utbrudd av ILA gjør Mattilsynet i tillegg konkrete vurderinger av situasjonen innenfor det handlingsrommet planen gir. Mattilsynet kan imidlertid ikke la hensynet til enkeltaktører veie tyngre enn det som er forsvarlig for å bekjempe og begrense smitte.

Avslutningsvis ber Mowi om et møte med Mattilsynet før endelig forskrift fastsettes.

Det er gitt anledning til å gi innspill i to omganger i forbindelse med foreliggende sykdomstilfelle og opprettelse av kontrollområdeforskriften. Vi har vurdert innspillene som fremgår av høringsbrevet og mener at det er tilstrekkelig for å kunne fastsette forskriften. Det haster å få iverksatt tiltakene i forskriften, og vi kan derfor ikke etterkomme ønsket om et møte i forkant av fastsettelse.

Tilråding

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Kvæningen kommune i Troms fylke fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksiøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Kvæningen kommune, Troms fylke

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 26. juli 2019 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr § 36.

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen infeksiøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr innenfor forskriftens virkeområde.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkingssone i Kvæningen kommune i Troms fylke.

Bekjempelsessonen opprettes omkring lokaliteten 10803 Fjellbukt i Kvæningen kommune. Bekjempelsessonen omfatter lokalitetene 10803 Fjellbukt, 15659 Nøklan, 35997 Kviteberg, 10806 Rakkenes og 10804 Karvika, og avgrenses:

- I sør i Kvæningenstraumen og
- i nord med en linje fra Sandneset (21,655157; 69,896901) i vest, via Neset sør på øya Skorpa (21,73303; 69,915133) til Klubbodden (21,875421; 69,982325) i nordøst i Kvæningen.

Overvåkingssonen ligger utenfor bekjempelsessonen og omfatter lokalitetene 10808 Hjellberget og 30417 Slettneset. Overvåkingssonen avgrenses:

- Nordvest med en linje fra Reennes (21,434819; 70,014329) sørvest i Kvæningen, til Orneberget (21,589682; 70,086192) på nordsiden av Kvæningen.

Koordinatene er angitt i desimalgrader.

I vedlagte kart er bekjempelsessonen merket med rødt, mens overvåkingssonen er merket med gult.

Forskriften omfatter også slakterier, tilvirkingsanlegg og notvaskerier utenfor kontrollområdet som håndterer akvakulturdyr, produkter av akvakulturdyr og utstyr fra anlegg i bekjempelsessonen.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Akvakulturdyr: Vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Fisk: Enhver laksefisk og marin fisk uansett utviklingsstadium.

ILA (infeksiøs lakseanemi): Virussykdom forårsaket av en sykdomsfremkallende variant av ILA-virus (HPR deletert ILA-virus). ILA-virus er et akvatisk orthomyxovirus. ILA gir alvorlig sykdom og dødelighet hos atlantisk laks.

Laksefisk: Atlantisk laks (*Salmo salar*), ørret (*Salmo trutta*), regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

Kontrollområde: Et avgrenset geografisk område bestående av bekjempelsessone og overvåkingssone opprettet som ledd i forebygging, begrensnig og bekjempelse av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Kapittel II. Tiltak i bekjempelsessonen

§ 4. Overføring av akvakulturdyr inn i og ut av bekjempelsessonen

Det er forbudt å sette ut akvakulturdyr i bekjempelsessonen. Mattilsynet kan gjøre unntak for utsett av rensefisk.

Det er forbudt å føre akvakulturdyr fra anlegg i bekjempelsessonen ut av bekjempelsessonen uten tillatelse fra Mattilsynet. Forbudet gjelder også føring av akvakulturdyr til slakteri eller tilvirkingsanlegg.

§ 5. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i bekjempelsessonen

Anlegg med laksefisk i sjø skal oversende ukentlige lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå til Mattilsynet.

Anlegg med laksefisk i sjø skal føre registrer over besøk på anlegget og gi informasjon om smittestatus til alle besøkende som kan komme i kontakt med fisk og utstyr/materiale som kan overføre smitte.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

Fisk fra anlegg med laksefisk i sjø med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal slaktes eller destrueres innen en fastsatt frist i henhold til en individuell plan godkjent av Mattilsynet. Etter at anlegget er tømt for fisk skal det rengjøres og desinfiseres. Anlegget skal deretter brakklegges i minimum tre måneder.

Anlegg med laksefisk i sjø der ILA ikke er påvist skal, etter at det er tømt for fisk, rengjøres og desinfiseres.

Alle anlegg med laksefisk i sjø i bekjempelsessonen skal etter rengjøring/desinfeksjon gjennomføre felles brakklegging i minimum to måneder.

Etter at Mattilsynet har vurdert og skriftlig akseptert vask og desinfeksjon av anleggene til å være tilstrekkelig, kan brakkleggingstiden starte.

Anlegg med laksefisk i sjø må daglig føre skriftlige registreringer om gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 6. Rengjøring av nøter med mer fra akvakulturanlegg i bekjempelsessonen

Oppdrettsnøter fra anlegg innenfor bekjempelsessonen skal leveres til et notvaskeri som Mattilsynet tillater.

Nøter må være merket med navn på opprinnelseslokalitet og lokalitetsnummer.

Benyttet notvaskeri som ligger utenfor bekjempelsessonen skal det meldes fra til Mattilsynet minst to virkedager før nøter transporteres ut av bekjempelsessonen.

Transport av nøter til notvaskeri fra anlegg i bekjempelsessonen skal foregå i en lukket transport og langs en transportrute som på forhånd er godkjent av Mattilsynet.

Ved rengjøring og desinfeksjon av nøter fra anlegg innenfor bekjempelsessonen, skal alt avløpsvann samles opp og filtreres og desinfiseres før utslipp. Nøter fra bekjempelsessonen skal holdes atskilt fra nøter fra andre anlegg.

Oppdrettsbåter, fôrflåter, flyteringer og annet utstyr fra anlegg i bekjempelsessonen skal rengjøres og desinfiseres slik Mattilsynet bestemmer, før utstyret tas i bruk ved samme eller annen lokalitet.

Notvaskeri som skal vaske nøter fra bekjempelsessonen må daglig føre skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 7. Tiltak overfor slakteri som skal slakte fisk fra bekjempelsessonen

Slakteri som skal slakte laksefisk fra bekjempelsessonen må ha godkjent avløpsbehandling, partikkelfelle og tilfredsstillende hygieniske rutiner samt føre daglige, skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Fisk fra akvakulturanlegg i bekjempelsessonen tillates ikke plassert i slaktermerd ved mottak på slakteriet. Mattilsynet kan unntaksvis gi tillatelse til slik plassering.

Slakteri som slakter fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke å motta fisk fra andre lokaliteter.

Etter at det er slaktet fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA, skal slakteriet rengjøres og desinfiseres før det igjen kan slaktes annen fisk ved slakteriet. Mattilsynet i distriktet der slakteriet ligger gir tillatelse til slakting etter rengjøring/desinfeksjon.

Ferdig slaktet fisk fra anlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke ført ut av slakteriet til tilvirking uten at det er meldt fra til Mattilsynet minst to virkedager før overføring om hvilket tilvirkingsanlegg som er aktuell for mottak. Fisk fra lokalitet med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates kun overført til tilvirkingsanlegg med godkjent avløps- og avfallshåndtering. Tilvirkingsanlegget og Mattilsynet i mottakerdistriktet, skal ha mottatt melding om fiskens opphav før den ferdige slaktede fisken tillates overført til tilvirkingsanlegget.

§ 8. Tiltak ved transport i bekjempelsessonen

Transport av levende laksefisk som ikke skal til bestemmelsessted i bekjempelsessonen skal så vidt mulig gå utenom bekjempelsessonen. Transport av levende laksefisk i eller gjennom bekjempelsessonen skal godkjennes av Mattilsynet.

Ved smolttransport og transport av slaktefisk gjennom bekjempelsessonen skal Mattilsynet varsles på forhånd med opplysninger om navn på båt, passeringstidspunkt og leveringssted.

Brønnbåter som transporterer levende fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal ikke ta andre transportoppdrag uten at det foreligger tillatelse fra Mattilsynet.

Transportør som transporterer akvakulturdyr gjennom bekjempelsessonen må daglig føre skriftlige registreringer over gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene må være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Det er forbudt for båter og andre transportmidler å ta inn transportvann, ballastvann eller lignende i bekjempelsessonen. Forbudet gjelder ikke for transportvann som tas inn ved lasting av slaktefisk i sonen.

Mattilsynet kan pålegge tiltak overfor transportør som transporterer akvakulturdyr til eller fra anlegg i bekjempelsessonen slik som krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, avfallsbehandling, vask og desinfeksjon.

Transport og levering av fôr til anlegg i bekjempelsessonen skal skje etter Mattilsynets anvisning.

Mattilsynets kan treffe tiltak overfor annen transport i bekjempelsessonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 9. Tiltak overfor annen virksomhet i bekjempelsessonen

Fangst og flytting av renseskjold er ikke tillatt i bekjempelsessonen.

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet i bekjempelsessonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

Kapittel III. Tiltak i overvåkingssonen

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

§ 11. Tiltak ved transport i overvåkingssonen

Mattilsynet kan pålegge ytterligere tiltak overfor transportør som transporterer akvakulturdyr til eller fra anlegg i overvåkingssonen slik som krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, avfallsbehandling, vask og desinfeksjon.

Transportør som transporterer akvakulturdyr gjennom overvåkingssonen skal daglig føre skriftlige registreringer over gjennomførte tiltak fastsatt i medhold av første ledd. Registreringene må være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen transport i overvåkingssonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 12. Tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet i overvåkingssonen

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet innenfor overvåkingssonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

Kapittel IV. Kontrollområdets varighet

§ 13. Opphevelse av bekjempelsessonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i bekjempelsessonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av bekjempelsessonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at bekjempelsessonen skal oppheves. Fra samme dato som bekjempelsessonen oppheves, innlemmes den i overvåkingssonen.

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden bekjempelsessonen i kontrollområdet ble opphevet.

Kapittel V. Andre bestemmelser

§ 15. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter nødvendige enkeltvedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften i samsvar med matlovens § 23 om tilsyn og vedtak, og kan herunder treffe vedtak etter § 24 om særskilt smittesanering, § 25 om stenging og virksomhetskarantene og § 26 om tvangsmulkt.

§ 16. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 17. Straffebestemmelser

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbar i henhold til matloven § 28.

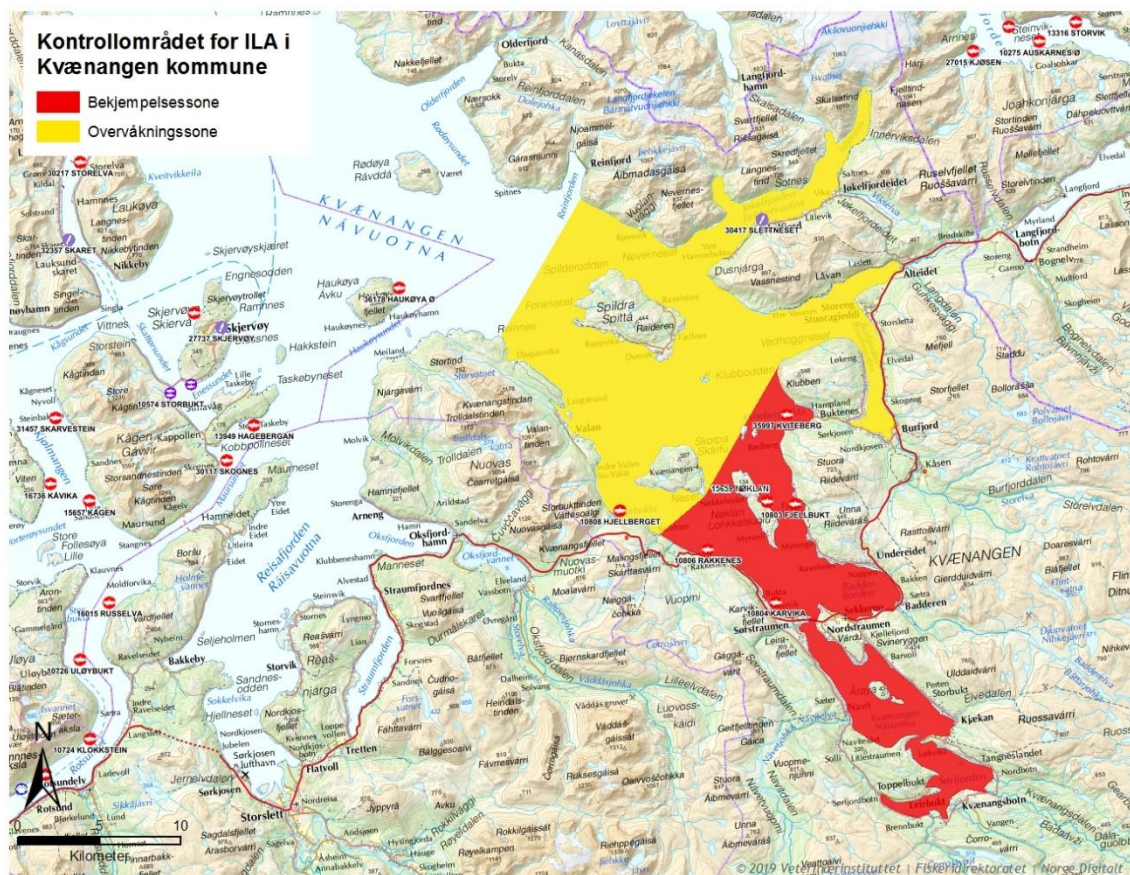
§ 18. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks.

Forskriften oppheves automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever bekjempelsessonen i samsvar med forskriftens § 13.

Vedlegg 1 kart:

Kart over ILA-kontrollområde i Kvæningen kommune, Troms fylke.

Vedlegg 2:

Overvåking inkl. prøvetaking innenfor kontrollområder for ILA

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgås. I tillegg er akvakulturdriftsforordningen § 13 og § 14 om helsekontroll og varsling en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Akvakulturanleggets fiskehelsetjeneste har ansvaret for å utføre den månedlige helsekontrollen med prøveuttak for å avdekke ev. ILA-smitte og for innsending av prøvene til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet.

Prøveuttak i akvakulturanlegg med laks/regnbueørret der det ikke er påvist ILA

Som følge av EU-kriteriene for overvåking av ILA, skal det tas ut prøver både fra hjerteventrikkel og midtnyre. Prøvene for ILA-overvåking tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår føring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen tar fiskehelsetjenesten ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Prøver av hjerteventrikkel, med deler av hjerteklaffer, for å få med endotelrikt vev, er avgjørende for en god overvåking. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk. Prøvene kan lagres i kjøleskap i ett døgn og bør deretter oppbevares i fryser om ikke innsending til laboratorium skjer samme dag som prøveuttaket. Minimum skal prøvene sendes inn månedlig for laboratorieanalyse.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene fiskehelsetjenesten skal ta ut.

Rapportering av prøvesvar

Prøvene skal undersøkes ved et laboratorium utpekt av Mattilsynet eller ved Veterinærinstituttet. Laboratoriet skal sende kopi av alle analysedata til Mattilsynets avdelingskontor.

Veterinærinstituttet skal, som kunnskapsstøtteinstitusjon, lage en samlerapport over ILA-overvåkingen innenfor kontrollområdene.

Resultatene fra prøvene skal rapporteres til Veterinærinstituttet (referanselaboratorium), datamottak@vetinst.no, innen den 10. i hver måned.

Mistanke om smittsom sykdom på laks og regnbueørret

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskopptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og akvakulturdriftsforskriftens § 14.

Dersom det ved den månedlige helsekontrollen er kliniske- og/eller obduksjonsfunn som kan gi mistanke om ILA, skal det utføres en full diagnostisk utredning. Dette inkluderer full organpakke på formalin (hjerte, lever, nyre, milt, tarm/blindsekker, hud/muskulatur og gjeller) samt hjerteventrikkel og midtnyre på RNAlater® og virustransportmedium (fra samme fisk som det tas organprøver til histopatologi). For mer detaljert beskrivelse av prøveuttaket, se: <http://www.vetinst.no/provetaking-og-diagnostikk/hvordan-ta-ut-prover/provetaking-av-fisk>

Ved mistanke om ILA skal prøvene sendes til Veterinærinstituttet.